UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Quid sit detractio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72459

Visual Library

ſtandi, (in quo ſigno conſiſtit honor) idque ideò, quia hoc excellentiæ eſt debitum. Hinc fit vt honor ſit excellentius quid, quàm fama: nam includit famam, ſeu opinionem excellentiæ, & præterea eius teſtificationem & manifeſtationem. Vnde meritò Ariſtoteles lib.4. Ethic.cap.3. docet, *honorem eſſe maximum inter bona externa*; cuius ſignum eſt, quia, vt ipſe ait, *Principatus & diuitiæ, propter honorem ſunt optabilia.* ſed de his plura infrà cap.36.Dub.1.& 2.

DVBITATIO II.

Quid ſit detractio.

D.Thom.quæſt. 37.art.1.

6 REſpondeo, *eſt alienæ famæ occulta & iniuſta denigratio ſeu violatio.* Ita ab omnibus paſſim DD.definiri ſolet. Vbi aduerte, duo requiri ad *detractionem.* Primò, vt aliquid dicatur, vel eo modo dicatur, vt alicuius famam & exiſtimationem, quam poſſidet in animo alterius, extinguere aut minuere valeat. Secundò, vt fiat occultè, ſaltem iuxta intentionem dicentis: ſi enim quis in præſentia alterius, famæ detrahere intendat, iam non erit ſimplex detractio, ſed *contumelia*, quæ dictis vel aliis ſignis incoràm violat alterius honorem: vt patet ex D.Thoma q.72. art. 1. Vnde dupliciter differt *detractio à contumelia.* Primò, quòd detractio directè lædat famam; contumelia autem honorem. Secundò, quòd detractio fiat occultè, ſeu in abſentia, ſicut furtum; iuxta illud Eccleſiaſtæ 10. *Si mordeat ſerpens in ſilẽtio, nihil eo minus habet, qui occultè detrahit:* contumelia autem potiſſimùm fit incoràm. ſicut enim honor non exhibetur niſi præſenti, vel abſenti tamquam præſenti; (deſiderat enim is qui honorat, vt honorato innoteſcat & opinio, quam de illius excellentia habet, & teſtimonium, quod exhibet) ita contumelia non fit niſi præſenti, vel abſenti tamquam præſenti. Vnde patet, detractionem ceteris paribus eſſe minus peccatum, quàm contumeliam; tum quia minus bonum aufert; tum quia eſt minùs contra alterius voluntatem. nam occultè & altero neſciente aufert famam, ſicut fur pecunias; quod eſt ſignum, ipſum reuereri eum cui nocet. ſed contumelia, quaſi vi illata, honorem aufert ſcienti & actu renitenti, ſicut raptor pecunias.

Detractio.

7 *Differt à contumelia.*

8 Notandum eſt, Detractionem fieri octo modis, vt colligitur ex D.Thoma: quatuor directè, & quatuor indirectè. Directè Primò, imponendo crimen falſum. Secundò, amplificando crimen verum. Tertiò, pandendo crimen occultum. Quartò, ſiniſtrè interpretando alterius factum: qui quartus modus, quatenus in animo alterius per tuam interpretationem lædis bonam opinionem quam ipſe de proximo conceperat, vel ingeneras prauam; pertinet ad detractionem: vt verò in animo tuo ſic iudicando temerè, proximo iniuriam facis; ad temerariũ iudicium. Indirectè Primò, negando rectè facta, vel dotes alterius. Secundò, ea extenuando. Tertiò, tacendo bona alterius eo loco & tempore, quo tuum ſilentium alij interpretabuntur tacitam vituperationem. Quartò, ſimulatè vel frigidè laudando: vt quando quis ſimulat ſe velle laudare aliquem, & tamen nihil affert laude dignum. Nam vt Phauorinus apud Gellium lib. 19. Noctium Attic. cap. 3. ait, *Peius eſt frigidè laudare, quàm apertè reprehendere.*

Fit octo modis.

DVBITATIO III.

Quale peccatum ſit detractio.

D.Thom.art.2. & 3.

9 NOtandum eſt, Non eſſe detractionem, ſi quis ſeruato ordine correptionis fraternæ, patefaciat teſtibus vel Superiori crimen fratris vt emendetur; quia non eſt iniuſta famæ læſio. Nam pro bonis ſuperioris ordinis, licitè exponuntur bona inferiora; vt pecunia pro vita corporali, & fama pro ſalute ſpiritali. Vt autem ſit detractio, requiritur vt iniuſtè fama lædatur; quod dupliciter fieri poteſt. Primò, directa intentione. Secundò, indirecta.

10 Nunc, Dico Primò, Si directè intendas famam alterius lædere, erit formalis detractio; ex genere ſuo peccatum mortiferum, grauius quidem furto, (quia lædit proximum in bono, quod pecunia eſt præſtantius) ſed leuius homicidio (quia illud bonum eſt minùs præſtans quàm vita,) & leuius adulterio; quia adulterium triplicem malitiam continet: nempe contra bonum prolis, contra ſanctitatem matrimonij, & contra ius coniugis, vt ſuprà oſtenſum eſt.

Eſt peccatum mortiferum.

11 Dixi, *ex genere ſuo*, quia ratione exiguitatis materiæ, in qua quis intendit famam alterius lædere, poteſt eſſe veniale; vt ſi de induſtria aliquam paruam imperfectionem alterius narres.

Similiter, ratione materiæ vel circumſtantiarum fieri poteſt, vt aliquod furtum ſit grauius aliqua detractione, & aliqua detractio adulterio: infamare enim grauiter aliquem Ordinem Religioſum, vel Prælatum Eccleſiaſticum, peius eſt peccato adulterij. Inter omnes detractiones ea eſt peſſima, quæ fit per libellos famoſos; tum quia ad plurimos permanat; tum quia ægerrimè poteſt aboleri, cùm auctor nequeat deprehendi. Vnde morte punitur & qui libellum famoſum ſparſerit, & qui inuentum vulgauerit; vt patet L. vnica, C.de famoſis libellis.

Libelli famoſi.

12 Dico Secundò, Quòd ſi non intendas lædere famam, ſed ex quadam loquacitate narres peccata vel defectus alterius, eſt detractio materialis; quia læſio alterius non eſt directè volita: eſt tamen peccatum mortiferum, ſi id, quod narratur, grauiter proximi famam lædat. Ratio eſt; quia etſi expreſsè non intendas lædere; tamen intendis implicitè, dum vis illud vnde per ſe læſio ſequitur.

13 Dico Tertiò, Si id quod narratur, parum lædat, erit veniale. hinc fit Primò, vt narrare defectus veniales proximorum, nõ ſit niſi veniale: vt docet D.Anton. p.2.tit.8. c.4.& Silu.v. Detractio, n.2. Ratio eſt, quia cùm nemo ferè ab his ſit liber, non notabiliter lædunt famam; niſi fortè conditio perſonæ talis eſſet, vt in ea huiuſmodi defectus cenſeantur magni momenti; vt ſi quis diceret de viro graui & religioſo, eſſe mendacẽ, id eſt, crebrò mẽtiri: nam dicere illum ſemel vel bis mentitum, non eſſet mortale; quia non ideò amitteret famam. Secundò, ob eamdem cauſam ordinariè nõ eſt peccatum mortiferum, reuelare defectus naturales; (niſi inde aliquod notabile damnũ ſequatur) ſiue illi defectus ſint animi; vt ſi dicas quempiam eſſe ignarum, parui iudicij, parui ingenij: ſiue corporis; vt eſſe cæcum, gibboſum, &c. Idem locum habet in defectibus natalium, vt ſi quis dicat eſſe filium Clerici, natum ex adulterio, & ſimilia: vt docet

Defectus veniales narrare.

14 *Defectus naturales.*

Natalium defectus.